

Commissie: Nederlandse alleingang met kringlooplandbouw brengt boeren in financiële problemen

Landbouwminister Carola Schouten

Foto: Robin Utrecht / Hollandse Hoogte

In het kort

Het kabinet wil dat landbouwers in sector in 2030 zijn omgeschakeld naar kringlooplandbouw, een systeem waarin boeren weinig weggoeien, veel hergebruiken en duurzaam produceren.

Een adviescommissie waarschuwt het kabinet dat boeren deze omslag niet zo makkelijk kunnen maken. Actieve overheidsbemoeienis is noodzakelijk.

Boeren verdienen nu te weinig om alle duurzaamheidsmaatregelen zelf te kunnen bekostigen. En er dreigt een ongelijk speelveld als Nederland als enige EU-lidstaat overstapt op kringlooplandbouw.

Een omslag naar duurzame landbouw is voor Nederlandse boeren financieel alleen haalbaar als ook andere Europese landen die stap zetten. Het kabinet moet daarom binnen de Europese Unie lidstaten aanmoedigen ook de overstap te maken naar de zogeheten kringlooplandbouw, een systeem waarin boeren weinig weggoeien, veel hergebruiken en duurzaam produceren.

Dat schrijft een commissie onder leiding van de voormalig Overijsselse gedeputeerde Hester Maij (CDA) in een kritisch advies aan landbouwminister Carola Schouten.

[Rapport adviescommissie Maij.pdf](#)

Het kabinet wil met het oog op milieu en klimaat dat de landbouwsector in 2030 is omgeschakeld naar kringlooplandbouw. Hoewel de commissie dit streven omarmt - 'de huidige landbouw loopt tegen de ecologische en maatschappelijke grenzen aan' - waarschuwt zij voor een 'ongelijk speelveld' als alleen Nederlandse boeren overstappen op kringlooplandbouw. Agrariërs kunnen dan in financiële problemen komen als zij extra kosten moeten maken om te verduurzamen, terwijl hun inkomsten achterblijven.

Massaproductie

Maij wijst erop dat Nederlandse boeren actief zijn op een internationale markt, waar de nadruk ligt op massaproductie en kostenbeheersing. Driekwart van de Nederlandse landbouwproductie gaat de grens over, het merendeel van het Nederlandse voedsel wordt geïmporteerd. Stapt alleen Nederland over op kringlooplandbouw, dan kan dat leiden tot verplaatsing van productie naar het buitenland en een stijging van de import van niet-duurzaam geproduceerde producten.

Het advies komt op een politiek gevoelig moment. Rutte III wil de landbouw juist versneld verduurzamen, als oplossing voor het prangende stikstofprobleem. Afgelopen vrijdag kondigde Schouten aan dat het kabinet de meest vervuilende boeren in de buurt van kwetsbare natuurgebieden wil gaan uitkopen. Een maatregel die onvermijdelijk leidt tot een krimp van de veestapel.

Uitstoot belasten

Maar het advies van Maij laat zien dat die omslag naar kringlooplandbouw niet zo makkelijk is gemaakt. Boeren verdienen op dit moment te weinig om alle duurzaamheidsmaatregelen zelf te kunnen betalen, stelt de commissie. De overheid moet daarom, los van de inspanningen in Europa, de boeren ondersteunen.

Zo pleit Maij voor de invoering van een algemene uitstootheffing voor alle economische sectoren, inclusief de landbouw. Van CO₂ en methaan tot stikstof. De opbrengst van die heffing moet terugvloeien naar de sectoren om te verduurzamen. Zo krijgen ook boeren een prikkel om te

vergroenen, denkt Maij. In het Klimaatakkoord is nu alleen een beperkte CO₂-heffing voor de vervuilende industrie opgenomen.

Ecologische voetafdruk

Daarnaast stelt de commissie voor om Europese landbouwsubsidies voortaan alleen nog te verstrekken aan boeren die de omslag willen maken naar kringlooplandbouw. Boeren met de kleinste 'ecologische voetafdruk' krijgen de meeste subsidie, adviseert Maij. Om dat onderscheid te kunnen maken, worden individuele prestaties van boeren, bijvoorbeeld over het grondstoffenverbruik, bijgehouden in een register.

Maij pleit daarnaast voor de oprichting van overheidsfondsen, dat duurzaamheidsmaatregelen van boeren steunt door 80% van het risico te dragen. De oud-gedeputeerde erkent dat deze maatregelen 'pijn zullen doen', vooral voor de boeren 'die de omslag niet willen of kunnen maken'.

Lees ook

[Kabinet gaat met 'honderden miljoenen' de stikstofcrisis te lijf](#)

[Haags weekverhaal: hoe knuffelende politici de boeren een rad voor ogen draaiden](#)

[Miskende boeren eisen respect van de stad](#)

[Kringlooplandbouw Schouten bevat een hoop losse eindjes](#)

[Bas Knoop](#)